

ONTSTSTAAN GESCHIEDENIS VAN DE TOMBE MET AARDE UIT INDONESIA AAN HET SMITSHOEK, AFKOMSTIG UIT DE ZEVEN NEDERLANDSE EREVELDEN

Door Th. A. Corsmit

Het Japanse expansionisme

Het verwerven en beheren van kolonies werd door de grote mogendheden door de eeuwen heen als een economische noodzakelijkheid en daarnaast als statussymbool beschouwd. De gedachte van de Keizer van Japan, als Zoon des Hemels, dat hij was uitverkoren om de gehele wereld te overheersen, werd volstrekt niet voor het eerst door het Japanse imperialisme gepropageerd. De legendarische held Hideyoshi verkondigde dat al in 1592 gedurende een veldtocht in Korea. Hideyoshi geldt ook heden ten dage als ideaal omdat hij alle Samoerai-deugden in zich verenigt (trouw en blinde gehoorzaamheid aan de Keizer etc.). Het leidde "Nippon" in 1874 tot de inlijving van de Rioe-Kioe eilanden. Daarna volgde in 1894 en 1895 de oorlog met China, met resultaat dat het Formosa en de Pescadoren bezette. Hierop volgt de oorlog met Rusland welke door Japan werd gewonnen. Even later volgt dan de indamming van Mantsjoerije en in 1910 de inlijving van Korea. Berucht zijn de bombardementen van Nanking en de moord op miljoenen weerloze burgers.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog vergrootte Japan zijn grondgebied ten koste van Duitsland door de annexatie van de verdragshaven Tsingtau (Marianen, Karolinen en Marshall).

Het westen was na de Eerste

Wereldoorlog oorlogsmoe en liet Japan met zijn oorlogsinspanningen begaan. De inval van Nazi-Duitsland in 1939 in Polen was voor Japan een hernieuwde kans om in Z.O.Azië in te grijpen. In 1941 eiste het de vliegvelden op in Indo-China (Frankrijk) en zo vielen Hong-Kong, Malakka, Singapore, Burma, de Filippijnen en Nederlands-Indië, na een onverhoedse aanval op Pearl Harbour op 7 december 1941. Hieraan ontleende de Nederlandse "7 december-divisie" (die de bevrijding van Nederlands-Indië tot taak had) haar naam.

Het antwoord op "Pearl Harbour" viel op de avond van 8 december 1941, de proclamatie van H.M. Koningin Wilhelmina in Londen (gecontrasigneerd door alle te Londen aanwezige ministers) dat het Koninkrijk der Nederlanden zich in staat van oorlog met Japan bevond. Wellicht heeft men toen gedacht hiermee de geallieerden voor goed aan zich te kunnen binden. Dat heeft, dankzij Jalta, niet zo mogen zijn! Op 25 december 1941 viel Hong-kong, op 15 februari 1942 werd Singapore bezet, op 16 en 24 december gingen de olievelden op N.Borneo verloren. Op 8 maart werd de strijd op Java gestaakt en op 9 maart 1942 werd te Bandoeng, mijn geboorteplaats, de capitulatie getekend; het donkere doek viel over Nederlands- Indië en toen begon de onmenselijke terreur van de Japanse overheerser.

Terreur

Scholen waren onmiddellijk object van kazernering, onderwijs verboden, werden samenkomsten verboden, salarissen, pensioenen en tegoeden werden niet uitbetaald, werd het Nederlands geld ongeldig verklaard, verschenen er geen Nederlandse kranten meer, werd het gebruik van de Nederlandse taal verboden, moest alle radio apparatuur ingeleverd of verzegeld zijn. Na de militairen werden vrijwel alle manlijke burgers geïnterneerd en weggevoerd en last but not least alle vrouwen en kinderen van Nederlandse, Engelse, Australische en Amerikaanse (geallieerde) afkomst, ongeacht hun leeftijd (!), geïnterneerd en systematisch uitgehongerd en hun bezittingen verbeurd verklaard. De georganiseerde roof op eigendommen, huisraad, lijfsgoederen en sieraden werd in ijlt tempo voltooid. Industrie en cultuurondernemingen raakten volledig in verval. Buiten de kampen was de bewegingsvrijheid (per wijk) buitengewoon beperkt. Het was vrijwel onmogelijk om legaal aan voedsel (laat staan kleding) te komen. Om zich staande te kunnen houden (letterlijk) was nodig dat men stelselmatig schizofreen voorgaf "pro-Japans" te zijn. Op elke 100 mtr. waren op palen luidsprekers opgesteld die tot diep in de nacht (op Hitleriaanse leest geschoeid) in Maleis brallende Japanse propaganda uitbraakten waar Engelsen, Australiërs, Amerikanen en vooral Nederlanders het moesten ontgelden en met levensbedreigende haat en haatopwekkende propagandaborden, werd opgewekt tot moord. Dat gif heeft in zijn werking niet gefaald! Men

was er vogelvrij! Armoede troef. Er was een nijpend voedseltekort en in vele delen ook hongersnood. De Inheemse bevolking liep grotendeels in gescheurde kleren en lompen. Op grote schaal (onder leiding van Soekarno persoonlijk) werd, onder valse leuzen geronseld tot dwangarbeid (de zgn. *Romusha's*). Om toch in levensonderhoud te kunnen voorzien leidde het ook tot collaboratie, onder meer ook tot indiensttreding bij paramilitaire eenheden (Pemoeda's = jongeren en Peloppors = verbastering van *voorlopers* en de z.g. Peta eenheden) die getraind werden in (ongeregelde) de guerrilla oorlogsvoering. Het waren in het bijzonder deze eenheden die in de zgn. *Bersiap-Periode* (het gezagsvacuüm van 17 augustus 1945-ca maart 1946) massaal barbaarse, ware slachtingen aanrichtten onder Nederlanders en Nederlands gezinden. Het was niet ongewoon dat mensen letterlijk in mootjes werden gehakt, het zogenaamd "tjintjangen" (= letterlijk: gehakt maken). Oorzaak: inderhaast samengestelde troepen (Oorlogs Vrijwilligers, O.V.W-ers) uit Nederland werden bij Singapore door de Engelsen tegen gehouden en worden maanden lang op Colombo vast gehouden.

Jalta

Van 4 tot 11 februari 1945 vond de conferentie van Jalta plaats tussen Churchill, Roosevelt en Stalin met het oog op de coördinatie van de oorlogvoering. Bij geheime overeenkomst werd ondermeer besloten dat de Sovjet-Unie na de Duitse nederlaag, zou deelnemen aan de strijd tegen Japan en daarvoor

in ruil rechten t.a.v. Mongolië, Mantsjoerije en Korea zou mogen laten gelden. De geallieerden zouden bovendien hun koloniën moeten afstaan ten faveure van landen die naar zelfbestuur dongen. Hiermee was het pleit ook voor Nederlands-Indië in feite al beslist. Het verklaart in ieder geval de tegenkanting van de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk ten gunste van Soekarno, al moet daarbij wel direct wel opgemerkt worden dat het "State Department" ook geen coherent beleid voerde uit vrees voor communistische invloed in het gebied vanwege Soekarno's eigen verleden en zijn grillige, ook opdringerige, communistische, achterban.

15 augustus 1945

De twee atoombommen op Hiroshima en Nagasaki bezegelden uiteindelijk Japans reeds tanende superioriteit. Uit vrees voor een derde bom op Tokio (waarmee bedreigd was maar die in werkelijkheid niet voorhanden was) capituleerde Japan op last van Keizer Hirohito op 15 augustus. De man bleek dus helemaal niet zo moedig te zijn als men - als Zoon des Hemels - van hem zou mogen verwachten! De ondertekening van de capitulatie vond pas plaats op 2 september 1945 in de Baai van Tokio op het Amerikaanse vlaggenschip de U.S.S. 'Missouri'.

Op 17 augustus 1945 riepen Soekarno en Hatta de Republiek uit! Beiden waren immers al op 8 augustus 1945 bij de Japanse commandant voor Z.O. Azië: Terautsji, ontboden om de modaliteiten naar zelfstandigheid te bespreken!

Ontstaansgeschiedenis

Het uittreksel van de Gemeenteraadsvergadering van 13 oktober 1997 vermeldt dat de heer Corsmit, secretaris van OCC45 zich heeft aangemeld voor het spreekrecht en wil spreken over agendapunt 5, het 8^e ingekomen stuk. Hij bepleit het vlaggen op 15 augustus en licht toe waarom hij in het streekblad DE HERAUT van 17 september de suggestie heeft gedaan Indische aarde bij het bevrijdingsmonument te plaatsen.

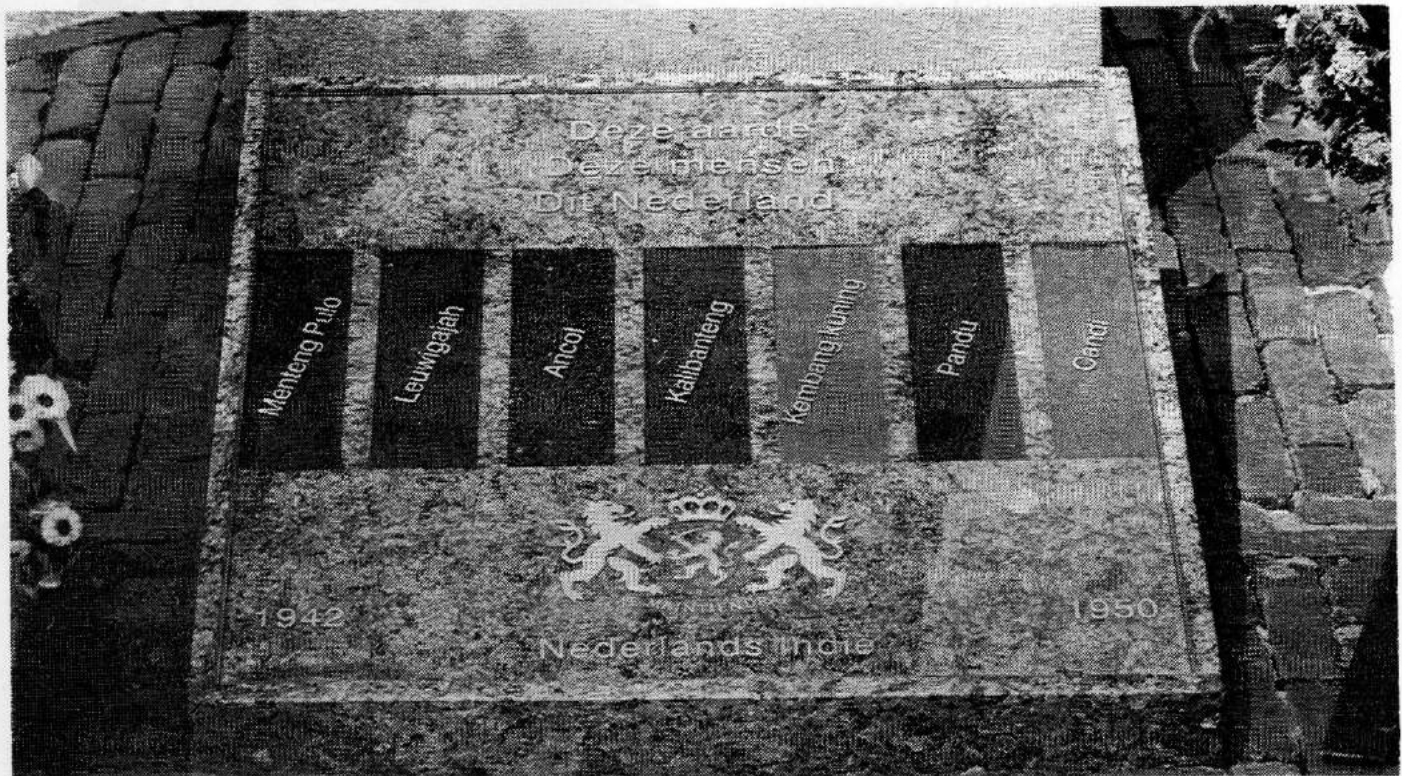
Hierop volgt een discussie waaruit blijkt dat het College besloten heeft op 14 en 15 augustus niet te vlaggen. De heer Offermans doet het College de aanbeveling de suggestie van de heer Corsmit om Indische aarde te plaatsen bij het verzetsmonument, over te nemen. De voorzitter zegt toe deze suggestie, mede in het licht van een eventuele precedentwerking, te onderzoeken.

Op 3 februari 1998 laat de Minister-president OCC45 nog weten dat er geen vlaginstructie op 15 augustus te verwachten is. Maar het tij keert: 2 december 1998 dringt de Tweede Kamer tijdens de behandeling van de begroting voor VWS er bij het Kabinet (Paars II) op aan op 15 augustus wél te vlaggen en Kok geeft toe.

Het ijs breekt. De publieke opinie krijgt oog voor oorlogsgetroffenen en het College van B & W van Bergschenhoek treft in januari 2000 de eerste voorbereidingen om de slachtoffers uit het voormalig Nederlands Indië bij de 4 mei

herdenking uitdrukkelijk te betrekken. Op die 4^e mei plaatst Burgemeester Chevalier-Beltman symbolisch een urn bij het verzetsmonument die aarde bevat uit Batavia en Bandoeng. Op 11 oktober 2000 draagt OCC45 aarde, verkregen van de Oorlogsgravenstichting, officieel aan de Burgemeester over en op de Gemeentewerf buigt de heer de Snoo creatief het hoofd om een passend ontwerp te maken. Hij zelf zegt daar over: „het moet passend zijn, dat hebben deze mensen verdiend!”

Op 4 mei 2001 leggen A.L. Mostert, J. Oosthoek, J. van Dijk en Th.A. Corsmit voor de eerste maal gevierd officieel een krans bij aarde waar hun strijdmakkers liggen. Voor Corsmit geldt dat de drie anderen zijn bevrijders zijn geweest. Mostert en Oosthoek zijn bij acties gewond geraakt. Van Dijk heeft Mostert naar het lazaret gedragen na een schotwond in het hoofd. Opgemerkt zij dat, met een aan

zekerheid grenzende
waarschijnlijkheid, deze Hoekse
tombe op dit moment in Nederland
enig in zijn soort is en daarom – voor
de geschiedschrijving van
Bergschenhoek – vermeldenswaard
is.

Aarde

De aarde is afkomstig uit:

<u>Plaats</u>	<u>Naam</u>	<u>Aantal gevallen</u>
1. Jakarta	Menteng-Pulo	4270
2.	Ancol	2112
3. Bandung	Pandu	3938
4. Cimahi (nabij Bandung)	Leuwigajah	5181
5. Semarang	Kali Banteng	3095
6.	Candi	1088
7. Surabaya	Kembang Kuning	5028

Bovenstaande begraafplaatsen bevatten ook bijbegravingen van opgeheven
erevelden uit:

Jakarta: uit Banjarmasin (1961), Tarakan (1964), Menado (1965), Palembang
(1967), Balikpapan (1976), Makassar (1968), Cililitan (1968).

Bandung: uit Muntok (1960), Palembang (1967), Makassar (1968)

Cimahi: Muntok (1960), Padang (1962), Tarakan (1964), Medan (1966),
Palembang (1967), Balikpapan (1967).

Surabaya: uit Tarakan (1964), Kupang (1966), Ambon (1967), Balikpapan
(1967), Makassar (1968), Nieuw-Guinea (1974).

Semarang: uit Palembang (1967), Makassar (1968), Tarakan (1964),
Balikpapan (1967), Nieuw-Guinea (1974).

N.B.: De u uit te spreken als oe, c als tj, y als j. (Antjol, Soerabaja).

De onderscheiden aarde in de tombe verschilt opvallend van kleur. Oorzaak
hiervan is dat het jong-vulkanische grond is op een breukvlak. Menteng Pulo is
roodachtig omdat het in de laagvlakte ligt bij rivieren (en overstromingen) de
grond is daar ijzerhoudend en dat geldt ook voor Ancol. Pandu (op een
hoogvlakte op 900 m.) ligt aan de voet van een ca 2000 m. hoge vulkaan, de
Tankubang Prahū (omgekeerde prauw). De aarde is daar geelachtig tot
donkerbruin-bruin en is zwavelhoudend. Op deze grondsoort wordt vaak koffie
geplant, de Arabica koffie die daardoor een zeer speciale smaak heeft.
Kembang Kuning (gele bloem) is de zwavelkleur duidelijk zichtbaar.
Overigens verschilt de grond van plaats tot plaats en op verschillende diepten,
al naar gelang zich er vulkanische erupties voordeden.